Colofon

Titel: “Lesbrief 1 inleiding ethiek”
Auteurs: Judith Hovius
Uitgever: HAN University of Applied Sciences
Plaats: Nijmegen
Afdeling: Academie Financieel Management en Recht
Publicatiedatum: 27-10-2026
Versie: 1.0
Taal: Nederlands
Licentie:
“Lesbrief Inleiding ethiek” is gepubliceerd onder een Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license.

Introductie gebruik lesbrief voor de docent

Er zijn vier lesbrieven die na elkaar gedaan kunnen worden als een ethiek reeks, maar ook los van elkaar.

Doel

- Brief is voor de docent bedoeld; hiermee kan hij zijn les inrichten en eigen keuzes te maken om de leerdoelen vorm te geven.
- Brief is opgesteld zodat de docent ook informatie kan delen uit die brief met studenten als oefening in de les of als voorbereiding

Doelgroep

- De brief is bedoeld voor N1 en N2 studenten, dus met name op herkennen en beheersingsniveau.
- De activiteiten in de brief kunnen met een groep van 10 tot 25 studenten gedaan worden.

Opzet

- De lesbrieven behandelen verschillende indicatoren die je ook terug kunt vinden in de verschillende beheersingsniveaus van ethiek onderwijs.
- De lesbrieven zijn algemeen opgesteld, dus te gebruiken binnen elke beroepscontext. Van belang is dat de docent met de studenten de verbinding met hun praktijk maakt.
- De lesbrief bevat zowel activiteiten om theorie te behandelen als om hiermee te oefenen. Het is aan de docent om te kijken of de theorie nodig is om de oefeningen te doen. Uitgangspunt is dat ethiek beter kan worden beleefd dan theoretisch worden benaderd
- Elke lesbrief start met onderwerp, indicatoren, beheersingsniveau en lesduur. Zo kan de docent kijken of het passend is. Indicatoren komen uit het competentieprofiel van de Ethics Hub Ethics-Hub-competentieprofiel-2026.pdf
- De lesbrief maakt gebruik van bestaande openbare bronnen, zodat het gebruik van de lesbrief laagdrempelig is.
- De lesbrief wordt afgesloten met didactische tips zodat de docent weet hoe hij de opdrachten en oefeningen kan invullen en hoe zij de lesdoelen kan bereiken.
- Per lesbrief volgt een literatuurlijst met gebruikte en aanvullende bronnen. Docenten kunnen deze gebruiken om hun eigen kennis t.a.v. het onderwerp te vergroten dan wel als theorie voor de studenten.

Lesbrief 1

Ethisch perspectief.

Beheersingsniveau: herkennen
Onderwerp: inleiding ethiek
Type activiteit: werkcollege/onderwijsleergesprek
Indicatoren:

- Student herkent ethische vraagstukken en gevoeligheden.
- Student benoemt ethische vraagstukken en gevoeligheden in verschillende contexten.

Duur: 45 min.

Groepsgrootte:	5-15 studenten
Vereiste voorkennis student:	geen
Competentieniveau docent[1]:	ervaren

Onderdeel 1: Bespreken theorie over ethiek

Laat de studenten de eerste alinea van: Ethiek - Filosofie Magazine lezen. Laat hen in eigen woorden omschrijven wat ethiek wel is en wat het niet is. Laat hen daar ook een voorbeeld bij geven.

Kijk dan met studenten het volgende filmpje: Normen, Waarden en Deugden - Ethiek De Basis of Wat zijn normen en waarden? . Laat studenten het verschil omschrijven tussen normen en waarden. Laat ze in duo's bespreken welke waarden horen bij jouw goede leven. Een alternatief is "wanneer ben je een goede student/kind/kleinkind/buurvrouw en welke waarden horen daarbij?" Dit kun je eerst individueel doen en daarna laten uitwisselen. Laat studenten dan ook doorvragen: 'waarom vind je dat? Kun je daar een voorbeeld bij geven? Zijn er ook momenten wanneer deze waarde in de knel komt? Van belang is dat je dit gesprek goed na bespreekt, en dan doorvraagt naar waarom die waarden voor hen belangrijk zijn of in welke situatie dan, waarom wel/niet.

Studenten kunnen daar de volgende lijst van movisie bij gebruiken lijst-met-waarden of het waarden en normen spel van Peter Gerrickens die in de HAN studiecentrum te vinden is: Waarden- en normenspel (2003) - Record details - EBSCO Discovery Service

Onderdeel 2: oefening wat is ethiek

Laat studenten het volgende filmpje bekijken Moeten keepers verplicht een helm gaan dragen? Welke normen of waarden spelen hier een rol? Waarom is ook hier sprake van ethiek? Schrijf dat eerst op en bespreek dat met elkaar door bijvoorbeeld de waarden op het bord te

verzamelen. Laat studenten daarna eventueel een antwoord op de vraag bedenken en beargumenteren.

Andere casus zijn ook mogelijk, zoals MBO Raad wil mobieltjes weren uit de klas, belangenorganisatie is kritisch.

Onderdeel 3: oefening beroepspraktijk

Kies een casus met een dilemma uit jouw praktijk om daarin de waarden/normen te verkennen, bijvoorbeeld: *Jeugdbescherming lichtte kind (5) maandenlang verkeerd in over dood ouders | Binnenland | NU.nl.*

Welke normen en waarden hanteren de professionals? Zou de journalist andere waarden of normen hanteren? Of de familie?

Didactiek tips:

Tips t.a.v. onderdeel 1:

Als je werkt met digitaal leerplatform; Flipped classroom – de introductieopdracht kan ook vooraf via teams gedeeld worden, van belang is dan dat je als docent vooraf ook reageert op eventuele reacties van de student. Als voorbereidende opdracht kan dit alleen als je voldoende betrokkenheid bij de les hebt gecreëerd door vooraf digitaal een relatie aan te gaan met de groep. Dit werkt het beste als er al een cultuur is van blended leren.

Tips t.a.v. onderdeel 2:

Laat studenten eerst zelf denken en daarna uitwisselen, anders krijgt altijd diegene het woord die makkelijk praat, maar relevant is hier het denken.

Bij een gesprek over waarden is het van belang dat je studenten stimuleert om door te vragen. Wat betekent eerlijkheid voor hen, hoe zien ze dat voor zich? In welke situaties speelt dat het meeste? Zien ze ook knelpunten? Het gaat er niet om zoveel mogelijk waarden te benoemen, maar om goed te doordenken wat voor hen belangrijk is.

Je kunt ervoor kiezen om meteen met de oefening te beginnen en mondeling bij het onderwijsleergesprek over dit filmpje instructie te geven over het verschil tussen normen en waarden.

Bronvermelding

Clipphanger, (2025, 12 juni). *Normen en waarden.* Clipphanger. Geraadpleegd op 22 september 2026, van Clipphanger - YouTube

Filosofie magazine, (z.d.). *Ethiek.* Filosofie magazine. Geraadpleegd op 22 september 2026, van Ethiek - Filosofie Magazine

NOS, (2023, 16 oktober). *Moeten keepers verplicht een helm gaan dragen.* Jeugdjournaal. Geraadpleegd op 22 september, van Moeten keepers verplicht een helm gaan dragen?

Nu.nl, (2026, 17 januari). *Jeugdbescherming lichtte kind maandenlang verkeerd in over dood ouders.* Nu.nl. Geraadpleegd op 22 september, van Jeugdbescherming lichtte kind (5) maandenlang verkeerd in over dood ouders | Binnenland | NU.nl